

Správa o mimoškolskej činnosti

Exkurzia

1. Prioritná os	Vzdelávanie
2. Špecifický cieľ	1.2.1 Zvýšiť kvalitu odborného vzdelávania a prípravy reflektujúc potreby trhu práce
3. Prijímateľ	Trnavský samosprávny kraj
4. Názov projektu	Prepojenie stredoškolského vzdelávania s praxou v Trnavskom samosprávnom kraji 2
5. Kód projektu ITMS2014+	312011AGY5
6. Názov školy	Spojená škola, Námestie sv. Štefana 1533/3, Dunajská Streda, org. zložka Stredná odborná škola rozvoja vidieka s vyučovacím jazykom maďarským Námestie sv. Štefana 1533/3 Dunajská Streda 929 38
7. Názov mimoškolskej činnosti	Exkurzia - 1. Slovenské Cukrovary, s. r. o, Cukrovarská 726, 926 01 Sereď, 2. Múzeum holokaustu v Sereďi
8. Dátum uskutočnenia mimoškolskej činnosti	01. 12. 2022
9. Miesto uskutočnenia mimoškolskej činnosti	1. Slovenské Cukrovary, s. r. o, Cukrovarská 726, 926 01 Sereď, 2. Múzeum holokaustu v Sereďi
10. Meno lektora mimoškolskej činnosti	Ing. Juliana Gáspárová
11. Odkaz na webové sídlo zverejnenej správy	www.dunagro.sk www.trnava-vuc.sk

12. Manažérske zhrnutie:

13. Hlavné body, témy stretnutia, zhrnutie priebehu stretnutia:

Témy stretnutia :

1.Úvod, organizácia exkurzie:

1. Slovenské Cukrovary, s. r. o, Cukrovarská 726, 926 01 Sereď

2. Múzeum holokaustu v Sereďi

Exkurzia sa uskutočnil dňa: 01. 12. 2022, v čase od 8.00- do 16. 00 hod.

1.Úvodné inštrukcie- BOZP, PO

1. Slovenské Cukrovary, s. r. o, Cukrovarská 726, 926 01 Sered',

Účelom exkurzie je oboznámiť študentov so spracovaním cukrovej repy, metódami výroby, kvalitatívnym hodnotením cukru, skladovaním a balením cukru a zvýšiť odbornú a jazykovú gramotnosť .

Korunný cukor pre sladký život...

Cukor pre mnohých z nás predstavuje neodmysliteľnú súčasť života. Už na základnej škole nás predsa naučili že tuky, cukry a bielkoviny sú základné zložky ľudskej potravy. Konzumujeme ich prakticky denne a preto by ich kvalita mala byť čo najvyššia. Výber kvalitného cukru je dôležitý.

Spoločnosť Slovenské cukrovary vyrába cukor poctivej kvality už viac ako 100 rokov. Spotrebiteľom sú tieto výrobky známe svojou výbornou chuťou a poznajú ich pod značkou „Korunný cukor“.

Spoločnosť Slovenské cukrovary je držiteľom certifikátu ISO 9001 a za dva produkty jej bola udelená „Značka kvality SK“.

Rodina značky skupiny Agrana

V Rakúsku má zastrešujúca značka „Wiener Zucker“ dlhú tradíciu. V krajinách Slovensko „Korunný Cukor“, Česko „Korunní Cukr“, Maďarsko „Koronás Cukor“, Rumunsko „Mărgăritar Zahăr“ a Bulharsko "Zahira" boli zavedené značky cukru špecifické pre dané krajiny. Koncept značky je založený na rozpoznateľnosti.

Továrň Sered'

Počas vyše storočnej existencie zamestnávala spoločnosť viac než 20 tisíc zamestnancov a vyvážala cukor takmer do celého sveta. Prežila dve svetové vojny aj dve celosvetové krízy a naďalej sa úspešne rozvíja. Dnes vyrábame približne 50 tisíc ton cukru ročne.

Od repy ku Korunnému cukru

Cukor sa získava z **domácej cukrovej repy**. Po zbere na jeseň sa repa z poľa priváza na spracovanie do cukrovarov AGRANA. Po očistení a narezaní prebieha extrakcia cukru z rezkov. Tým vzniká šťava, ktorá sa zahusťuje a následne kryštalizuje. Vzniknuté kryštály cukru sa v odstredivkách oddelia od sirupu. Hotový cukor sa plne automaticky balí do spotrebiteľských balení a sa vydáva na cestu k spotrebiteľom.

Fázy výroby cukru - výroba cukru z cukrovej repy je proces pozostávajúci z rôznych fáz.

Zber a skladovanie - po zbere cukrovej repy ju dopravujú priamo do cukrovaru. Pri preberaní sa repa odváži a sa vyloží, a hromadí na kopy do výšky až do spracovania.

1. Príprava rezkov- rezačkami sa nareže na „rezky“, ktoré majú obsah cukru medzi 16-20 %.
2. Získavanie šťavy- cukor sa z rezkov vylúhuje pomocou horúcej vody (cca 70 stupňov Celzia) v proti prúdovom procese – extrakcia. Vzniká surová šťava, obsahuje približne 98% cukru, aj organické a anorganické látky- „necukrové látky“ z repy.
3. Čistenie šťavy- v surovej šťave sa pridaním prírodných látok vápenného mlieka a oxidu uhličitého, ktoré sa vyrábajú vo vlastnej vápenke, viažu a vyzrážajú.
4. Filtrácia - vápno sa odfiltrujú vo filtračných zariadeniach-vznikne ľahká šťava, zvyšok na filtri je saturačný kal, čo sa používa na hnojenie pôdy.
5. Zahusťovanie šťavy- ľahká šťava sa zahusťuje v procese viacstupňového odparovania, tým vzniká ťažká šťava.
6. Kryštalizácia- ťažká šťava sa ďalej zahusťuje vo var strojoch za pôsobenia vákua. Kryštalizácia sa spúšťa pridaním jemne zomletého cukru. Ďalším zahusťovaním narastajú kryštály do požadovanej veľkosti zrn.
7. Odstredovanie -kryštály cukru sa oddelia od sirupu odstredovaním.
8. Cukor- získaný krištáľovo čistý cukor sa pri rozptyle svetla v kryštáloch javí ako biely. Biely cukor vykazuje obsah sacharózy minimálne 99,7 %.
9. Sušenie cukru- biely cukor sa suší prúdom vzduchu, ochladí sa a uskladní v silách.
10. Melasa- odstredený sirup, ktorý vznikne pri poslednom stupni kryštalizácie. Obsahuje cukor, a predstavuje kvalitnú surovinu pre krmivársky priemysel, a pre výrobu alkoholu.
11. Rezky- po vylúhovaní v difuzéri, mechanickom lisovaní a pridaní melasy sa rezky sušia v sušiacich bubnoch, následne sa peletujú a predávajú ako krmivo.

História cukrovaru Sereď- história výroby cukru v meste Sereď sa začala písať už v roku 1844 v objekte terajšieho závodu Kávoviny. Jeho zakladateľom bol gróf Esterházy. Od neho ho odkúpila viedenská obyvateľka vdova Seeberová. „Poľnohospodársky cukrovar, akciová spoločnosť“ bol úradne založený 23. januára 1907.

Ponuku cukorného sortimentu sme v roku 2007 rozšírili aj o špeciálne druhy cukrov: hnedý cukor, kandizovaný cukor, trstinový cukor, cukor s príchutou vanilky, hroznový cukor, ovocný, diabetický cukor, cukor na posýpanie múčnych jedál.

2. Múzeum holokaustu v Sereďi

Cieľom exkurzie je oboznámiť študentov Múzea holokaustu v Sereďi, ako súčasť Slovenského národného múzea – Múzea židovskej kultúry V Bratislave.

Múzeum holokaustu v Seredi je dokumentačným, vedeckovýskumným, metodickým a prezentačným pracoviskom s celoštátnou pôsobnosťou- zameranej na holokaust.

Bolo slávnostne otvorené 26. januára 2016 v autentických priestoroch NKP, bývalého pracovného a koncentračného tábora v Seredi. Slúži ako pamätník zavraždeným Židom zo Slovenska.

9. septembra 1941 vydala vláda slovenského štátu nariadenie č. 198/1941 (Židovský kódex), ktoré sa týkalo právneho postavenia Židov. Nariadenie zbavilo židovské obyvateľstvo ľudských a občianskych práv. Okrem iného boli Židia vo veku 16 – 60 rokov povinní vykonávať prácu, preto 30. septembra 1941 otvorilo pracovný a koncentračný tábor v Seredi. Tábor pozostával z niekoľkých manufaktúr- vyrábali stolárske výrobky, hračky, betónové výrobky, odevy a iný tovar. V tábore bola židovská nemocnica. Židia, ktorí zomreli v tábore pred septembrom 1944, boli pochovaní na židovskom cintoríne v Seredi.

Na začiatku plnil funkciu pracovného tábora a koncentračného strediska, z ktorého bolo na jar a v lete roku 1942 vypravených 5 transportov s celkovo 4 463 Židmi na nacistami okupované územie Poľska. Bol strážený príslušníkmi Hlinkovej gardy, od marca 1944 slovenskými žandármi, ktorí po vypuknutí Slovenského národného povstania otvorili brány a nechali uniknúť zvyšných väzňov.

Po vypuknutí SNP sa premenil na hlavný koncentračný tábor pre druhú vlnu deportácií, riadený od septembra 1944 nemeckými jednotkami SS pod velením bratislavských Nemcov Franza Knollmayera a Josefa Häckela. Koncom septembra ich vystriedal Alois Brunner, ktorý mal mandát na „konečné vyriešenie židovskej otázky“ na Slovensku. Nový kontingent vojakov SS pokračoval v páchaní závažných zločinov proti väzňom, vrátane mučenia, znásilňovania a vraždenia. V samostatných častiach tábora boli uväznení vojaci slovenskej povstaleckej armády, partizáni a ľudia obvinení z podpory povstania. Brunner zorganizoval 11 vlakových transportov, ktoré deportovali väzňov do Osvienčimu, Sachsenhausenu, Ravensbrücku a Terezína. Posledný transport opustil Sered' 31. marca 1945 do Terezína, deň pred jeho oslobodením Červenou armádou. V tomto evakuačnom transporte boli odvezené a neskôr spálené aj dokumenty súvisiace s prevádzkou tábora. Celkovo bolo v tábore internovaných približne 16 000 ľudí, z ktorých bola väčšina vyvraždená počas holokaustu. Po vojne slúžil objekt bývalého tábora ako kasárne česko-slovenskej, neskôr slovenskej armády. Komplex piatich barakov bol 12. mája 2009 vyhlásený za Národnú kultúrnu pamiatku pod evidenčným číslom 11604/1 – 6.

Múzeum holokaustu bolo slávnostne otvorené 26. januára 2016. Expozície múzea sú umiestnené v piatich obnovených barakoch. Súčasťou múzea je stála expozícia, v ktorej sú

uverejnené dobové dokumenty, fotografie a predmety viažuce sa k tragickému obdobiu riešenia židovskej otázky na Slovensku.

- Prvý barak je zameraná na propagandu, perzekúcie a prenasledovanie Židov na území Slovenska.
- Druhý barak oboznamuje s pracovnými tábormi. Súčasťou je i Pamätník – spomienková miestnosť, v ktorej si návštevník môže vypočuť mená deportovaných zo Slovenska.
- Tretí barak mapuje prechod od pracovného tábora ku koncentračnému. Scénickou formou približuje život v uzavretom priestore, prácu v manufaktúrach.
- Štvrtý barak mapuje antisemitské nariadenia na Slovensku, deportácie, vrátane ukážok dobových listov žiadateľov o udelenie výnimky z deportácií. Príbeh úteku Alfréda Wetzlera a Rudolfa Vrbu. Hlavné koncentračné a vyhladzovacie tábory, do ktorých boli Židia deportovaní, sa nachádzajúce území Poľska (Auschwitz, Auschwitz-Birkenau, Majdanek, Sobibor, Belzec Treblinka), na území Tretej ríše a okupovaných častí Európy (Dachau, Buchenwald, Ravensbrück, Mauthausen Sachsenhausen, Bergen-Belsen, Terezín). Posledná časť tejto expozície zobrazuje tých, ktorí počas vojny Židov zachraňovali a bolo im udelené vyznamenanie Spravodlivý medzi národmi.
- Piaty barak je viacúčelový. Slúži na dočasné výstavy, kultúrne podujatia, vzdelávacie semináre, či diskusie s preživšími. Zároveň sa využíva ako výučbová miestnosť.

Rekonštrukcia budov a areálu pracovného tábora v Seredi prebiehala od roku 2009. Celková suma finančných prostriedkov na realizáciu celého projektu bola 7,5 mil. eur.

V januári 2020 sa začala premena budovy bývalej nemocnice v areáli múzea na depozitár SNM – Historického múzea. Bol prevzatý 15. marca 2021 a v priebehu 2. polroka 2021 sa doň začali sťahovať prvé zbierkové predmety, dovedna približne 161 000.

Vypracoval (meno, priezvisko)	Ing. Juliana Gáspárová
Dátum	01. 12. 2022
Podpis	
Schválil (meno, priezvisko)	Mgr. László Szabó
Dátum	01. 12. 2022
Podpis	